

Regeringens proposition

1979/80: 123

om ändring i lagen (1966: 742) om hotell- och pensionärrelse

beslutad den 13 mars 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

HÅKAN WINBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den gästkontroll som föreskrivs i lagen (1966: 742) om hotell- och pensionärrelse avskaffas. Det innebär bl. a. att innehavare av hotell- och pensionärrelse i fortsättningen inte behöver förvara uppgifter om sina gäster i en särskild förteckning för polisens räkning.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966:742) om hotell- och pensionatrvörelse

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1966:742) om hotell- och pensionatrvörelse¹

dels att 13–15 och 17 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 13 § skall utgå,

dels att 18 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 §

Till böter, högst femhundra kronor, döms den som underlåter att

a) fullgöra anmälningsskyldighet enligt 8 §;

a) enligt 11 § föranstalta om undersökning eller anskaffa eller förvara intyg;

c) enligt 13 § avfordra gäst uppgift, förvara den i gästförteckning eller göra anteckningar däri;

d) iakttaga bestämmelserna om gästförteckning i 15 § första stycket.

Till böter, högst femhundra kronor, döms den som underlåter att

a) fullgöra anmälningsskyldighet enligt 8 §;

b) enligt 11 § föranstalta om undersökning eller anskaffa eller förvara intyg.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1980.

¹ Senaste lydelse av
13 § 1975: 599
15 § 1975: 599
lagens rubrik 1975: 599.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-03-13

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Mundebo, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Winberg

Proposition om ändring i lagen (1966: 742) om hotell- och pensionatrörelse

1 Inledning

Enligt bestämmelser i lagen (1966: 742) om hotell- och pensionatrörelse skall en gäst som kommer till ett hotell eller ett pensionat av viss storlek lämna uppgift om fullständigt namn, födelsetid, hemort och medborgarskap eller nationalitet. Hotell och pensionat skall förvara uppgifterna i form av en gästförteckning som på anfordran skall hållas tillgänglig för polismyndigheten. Gästförteckningen skall förvaras under minst tio år från den senaste anteckningen.

Med anledning av en motion i ämnet har näringsutskottet i ett av riksdagen godtaget betänkande (NU 1979/80: 15) uttalat att systemet med lagreglerad gästkontroll av svenska medborgare bör avskaffas. Riksdagen har som sin mening gett regeringen till känna vad utskottet har anfört (rskr 1979/80: 113).

2 Gällande rätt

I lagen (1966: 742) om hotell- och pensionatrörelse (ändrad senast 1977: 463) anges att med hotell- och pensionatrörelse avses yrkesmässig verksamhet med ändamål att tillhandahålla tillfällig möblerad bostad (1 §). Hotell- och pensionatrörelse som är avsedd att samtidigt ta emot minst nio gäster eller som omfattar minst fem gästrum får drivas endast av den som har tillstånd av polismyndigheten i orten (2 §).

Enligt 13 § första stycket skall en gäst som kommer till ett hotell eller ett pensionat, där rörelse drivs med sådant tillstånd, avfordras uppgift om

fullständigt namn, födelsetid, hemort och medborgarskap eller nationalitet. Uppgifterna skall förvaras i form av en gästförteckning, där också dagarna för gästens ankomst och avflyttning skall antecknas. Polismyndigheten kan förordna att anmälan skall göras till polismyndigheten om svensk, dansk, finsk, isländsk eller norsk gäst på sätt och inom tid som myndigheten bestämmer (13 § andra stycket i lagen samt förordningen (1975: 600) om tillämpningen av lagen (1966: 742) om hotell- och pensionatrörelse). Om en gäst vägrar att lämna uppgift enligt 13 § eller det finns anledning anta att en uppgift som lämnas är oriktig skall anmälan därom ofördröjligen göras hos polismyndigheten (14 §). Gästförteckningen skall föras noggrant och på anfordran hållas tillgänglig för polismyndigheten (15 §). Den skall förvaras under minst tio år från den senaste anteckningen.

I lagens ansvarsbestämmelser föreskrivs bl. a. (17 och 18 §§) att en gäst som lämnar oriktig uppgift i de hänseenden som har angetts nyss liksom den som underlåter att fullgöra anmälningsskyldighet till polismyndighet eller som därvid lämnar oriktig uppgift kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Den som underlåter att avfordra gäst uppgift, förvara den i gästförteckning eller göra anteckningar i denna eller underlåter att iaktta bestämmelserna om gästförteckning kan dömas till böter, högst 500 kr.

I 13 § tredje stycket lagen om hotell- och pensionatrörelse har tagits in en erinran om att det i utlänningskungörelsen (1969: 136, omtryckt 1978: 362) finns bestämmelser om ytterligare uppgifter som skall avfordras utländska gäster och om anmälan till polismyndigheten i fråga om sådana gäster. Enligt stycket skall även sådana uppgifter antecknas i gästförteckningen.

De bestämmelser som här åsyftas finns i 60, 61 och 63 §§ utlänningskungörelsen. Bestämmelserna innebär att den som upplåter bostad åt en utlänning i hotell och pensionat som avses i 13 § lagen om hotell- och pensionatrörelse skall göra skriftlig anmälan till polismyndigheten när utlänningen kommer till och flyttar från hotellet eller pensionatet. Detta gäller dock inte i fråga om medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge eller den som inte har fyllt 16 år. Anmälan skall lämnas eller sändas med posten inom 24 timmar från utlänningens ankomst resp. avflyttning samt innehålla uppgifter om fullständigt namn, yrke eller titel, födelsetid, hemland och hemort där, medborgarskap samt bostadsadress här i landet. Den skall dessutom om möjligt innehålla uppgift om dagen för utlänningens inresa i Sverige samt, om utlänningen omedelbart före hitresan har uppehållit sig i Danmark, Finland, Island eller Norge, dagen för inresan i det av nämnda länder i vilket han först har rest in. Även uppgift om tider för ankomsten eller avflyttningen skall anges. Slutligen skall i en anmälan om ankomst uppges den ort inom eller utom landet där utlänningen senast har uppehållit sig och i en anmälan om avflyttning vart utlänningen närmast tänkte bege sig. Vägrar en utlänning att lämna uppgifter som behövs för

sådan anmälan eller kan det antas att han lämnar oriktig uppgift eller vägrar han att visa sitt pass för kontroll av hans uppgifter, skall detta genast anmälas till polismyndigheten. Anmälningsskyldigheten är straffsanktionerad i 64 § utlänningslagen (1954: 193, omtryckt 1978: 361).

Bestämmelserna om gästkontroll ändrades år 1975. Ändringen innebar att ett tidigare krav på att hotell- och pensionatgäst skulle lämna uppgift även om yrke eller titel slopades (prop. 1975: 47, NU 1975: 34, rskr 1975: 244, SFS 1975: 599).

3 Riksdagens framställan

I den inledningsvis nämnda motionen (mot. 1978/79: 2465) hemställdes bl. a. att riksdagen skulle upphäva lagreglerna om gästkontroll för svenska medborgare vid hotell, pensionat och stugbyar.

Med anledning av motionen inhämtade näringsutskottet yttrande från rikspolisstyrelsen och Sveriges hotell- och restaurangförbund.

Rikspolisstyrelsen anförde i sitt remissyttrande bl. a. att gästförteckningarnas värde från spanings synpunkt är begränsat eftersom det saknas bestämmelser om skyldighet för hotellgäst att legitimera sig. Det kan enligt rikspolisstyrelsen antas att hotell även utan lagstadgad skyldighet har behov av någon förteckning över sina gäster motsvarande ungefär det som nu krävs enligt 13 § lagen om hotell- och pensionatrörelse. Polisiära spaningsintressen kan tillgodoses genom en sådan förteckning tillsammans med de kontakter som i övrigt normalt förekommer mellan polisens spaningspersonal och företrädare för hotellnäringsen. Rikspolisstyrelsen hade inget att erinra mot bifall till motionen. Också Sveriges Hotell- och restaurangförbund tillstyrkte bifall till motionen och uttalade att gästkontrollen inte fyller något rimligt ändamål, eftersom varje hotell ändå torde registrera namn, adress och nationalitet på sina gäster för att själva kunna ta kontakt med dem om så behövs.

I sitt betänkande med anledning av motionen (NU 1979/80: 15) uttalade näringsutskottet att systemet med lagreglerad gästkontroll av svenska medborgare bör avskaffas. I enlighet med utskottets förslag har riksdagen gett regeringen tillkänna att förslag i ämnet bör föreläggas riksdagen.

4 Föredragandens överväganden

Även jag är av den uppfattningen att tiden nu är mogen för att avskaffa den gästkontroll för svenska medborgare som föreskrivs i lagen om hotell- och pensionatrörelse. Som rikspolisstyrelsen och Sveriges Hotell- och restaurangförbund har anfört torde hotellen även utan lagstiftning på området ha behov av att föra en förteckning över sina gäster med i stort sett

samma innehåll som enligt nuvarande bestämmelser. Eventuella spaningsintressen kan sålunda tillgodoses genom en sådan förteckning och de kontakter som i övrigt förekommer mellan polisen och hotellen. Bestämmelserna om gästförteckning i 13 § första stycket lagen om hotell- och pensionatrörelse bör därför upphävas.

Som jag förut har nämnt innebär 13 § andra stycket lagen om hotell- och pensionatrörelse och den i anslutning därtill utfärdade tillämpningsföreläggningen att en polismyndighet har möjlighet att förordna att anmälan skall göras till polismyndigheten om svensk, dansk, finsk, isländsk eller norsk gäst på sätt och inom tid som myndigheten bestämmer. Enligt vad jag under ärendets beredning har inhämtat från rikspolisstyrelsen har man från styrelsens sida inte kännedom om något enda fall där en polismyndighet har använt sig av denna möjlighet. Något praktiskt behov av denna bestämmelse finns därför uppenbarligen inte numera. Jag förordar med anledning härav att även andra stycket i 13 § upphävs.

Beträffande hotellens och pensionatens medverkan vid kontrollen av utomnordiska medborgare finns som jag har beskrivit regler i utlänningskungörelsen. Den som upplåter bostad åt utlänning i hotell eller pensionat som avses i 13 § lagen om hotell- och pensionatrörelse skall sålunda göra skriftlig anmälan till polismyndigheten när utlänning ankommer till och avflyttar från hotellet eller pensionatet. Anmälan skall innehålla uppgift om bl. a. fullständigt namn, födelsetid, hemort och medborgarskap eller nationalitet. Det finns emellertid inte något praktiskt behov av att dessa uppgifter antecknas även i en gästförteckning. Med hänsyn härtill bör även 13 § tredje stycket lagen om hotell- och pensionatrörelse upphävas.

En följd av den bedömning som har gjorts nu blir vidare att bestämmelserna om gästförteckning i 14 och 15 §§ lagen om hotell- och pensionatrörelse samt straffbestämmelserna i 17 § bör upphävas. Slutligen bör straffbestämmelserna i 18 § justeras.

Med hänsyn till karaktären av de berörda lagändringarna skulle lagrådets hörande i ärendet uppenbarligen sakna betydelse.

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att antaga ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om
ändring i lagen (1966: 742) om hotell- och pensionatrörelse.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.